

Skien kommune
P.b. 158
3701 SKIEN

Trondheim, 19.06.2018

Deres ref.:
18011082 Stein Kristiansen

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2018/2353

Saksbehandler:
Hepsø, Marit

Tildeling av tilskudd - Klimavennlig byggeri

Det vises til deres søknad om tilskudd av 14.02.2018 med referansenummer 18S4014B. Det er søkt om et tilskudd på kr 4 667 700. Miljødirektoratet gir med dette et tilsagn om senere utbetaling av tilskudd på kr 3 000 000. Tiltaket som gis tilsagn om tilskudd er "Klimavennlig byggeri".

Beskrivelse av tiltaket:

"Skien kommune er i tidlig fase av planleggingen av kommunale bygninger som nytt bo- og dagsenter, ny skole, ny barnehage og nytt bibliotek. Tradisjonelt ville disse byggene blitt oppført i stål og betong, men med bakgrunn i kommunenes ønske om å bidra til reduserte klimagassutslipp, og ikke minst med bakgrunn i kommunens nylig utarbeidede klima- og energiplan, vil man se på mulighetene for å erstatte miljøbelastende materialer med massivtre.

Ut fra erfaringene viser det seg at man må tidlig inn i prosjektene med rådgivnings-kompetanse om massivtre for å kunne påvirke materialvalg, og dermed gi både byggherre, arkitekt, rådgivere og entreprenører en trygghet for at bruk av tre både er miljømessig, teknisk og økonomisk forsvarlig. Manglende kompetanse og usikkerhet har man sett bidrar til økt risikopåslag fra entreprenør og liten vilje hos rådgivende ingeniører til å foreslå tre-løsninger. Det er med andre ord helt avgjørende for at tre skal bli valgt fremfor mer klimabelastende materialer at man i ovennevnte prosjekter har mulighet til å tilføre trekompetanse tidlig i prosessene. En tilførsel av slik kompetanse fører til betydelige merkostnader i startfasen i form av ren kompetanseheving hos alle aktørene, men også i form av merarbeid knyttet til detaljprosjekteringen. Uten denne tilførsel av kompetanse vil vi mest sannsynlig oppleve at stål og betong blir valgt som byggematerialer i de fleste av prosjektene. Et tilskudd til å dekke disse merkostnadene vil derfor være helt avgjørende og utløsende for riktig og miljøvennlig materialvalg.

Ved å tilføre trekompetanse tidlig i prosjektene, dvs. allerede på skissenivå, kan man bidra til at tegningene tilpasses for massivtre, rådgivere innenfor fagområdene, brann, lyd, statikk, energi, ventilasjon og VVS blir tatt med i prosessene og entreprenørene kan gi en «riktig» pris uten risikopåslag.

Spesifiserte merkostnader ved å få massivtre inn i omtalte 4 prosjekter fremgår av vedlagte budsjett og beløper seg totalt til NOK 6,24 mill. Miljøeffekten i form av mindre CO2-utslipp ved å benytte seg av tre som konstruksjonsvirke kontra mer miljøbelastende materialer er betydelig for disse prosjektene, og vil kunne bidra til at en vesentlig del av Skien kommunes ambisjoner når det

gjelder reduserte klimagassutslipp kan oppfylles. De positive klimagasseffektene av disse tiltakene vil selvsagt kunne mangedobles ved å repetere og markedsføre prosjektene overfor andre kommuner."

BAKGRUNN

Miljødirektoratet mottok 355 søknader til tilskuddsordningen "Klimasats - støtte til klimasatsing i kommunene" i 2018. Søknadene hadde et samlet søknadsbeløp på totalt 318 millioner kroner. Rammen for tildeling er 147 millioner i 2018. Dette betyr at flere klimatiltak ikke får støtte, og at noen får mindre enn omsøkt.

Formålet med ordningen er å bidra til reduksjon av klimagasser og omstilling til lavutslippssamfunnet. Miljødirektoratet har vurdert søknadene i henhold til tildelingskriteriene og prioriteringskriteriene. Ved prioritering av søknadene har vi vektlagt:

- Potensial for utslippsreduksjon
- Grad av innovasjon i omstilling til lavutslippssamfunnet
- Overføringsverdi og spredningspotensial
- Realistisk budsjett for kostnader, og plan for gjennomføring og framdrift
- Ambisjoner for klimagassreduksjon utover minimumskrav i lover og forskrifter
- Andre effekter av tiltaket, positive og negative
- At tiltaket ikke er berettiget støtte fra andre statlige ordninger

MILJØDIREKTORATETS VURDERING

Miljødirektoratet har mottatt søknader om støtte til klimavennlige bygg for 77,5 millioner kroner, inkludert noe støtte til klimatiltak på anleggsplasser. Potensialet for å kutte klimagassutslipp og realisere lavutslippssamfunnet er betydelig i byggesektoren. Vi har prioritert å støtte de byggsøknadene som har størst potensial for utslippsreduksjon på kort sikt, og/eller potensial til å bidra til lavutslippssamfunnet på lengre sikt. Vi har valgt ut de byggeprosjektene som fremstår som særlig innovative og ambisiøse, ved at de tar i bruk klimavennlige løsninger som er mer ambisiøse enn dagens krav og praksis, og gir vesentlige muligheter for utslippskutt. Vi har også prioritert prosjekter som har en målrettet strategi for å ta i bruk klimavennlige løsninger i bygg innenfor flere tema eller i flere deler av byggeprosessen - for eksempel både i valg av byggematerialer, tekniske systemer, energiløsninger og transport knyttet til bygget, ved oppføring og drift. Innenfor dette prioriterer vi å gi økonomisk støtte til klimavennlig materialbruk i prosjektene.

Skien kommune har søkt om 4 667 700 kr til klimatiltak i forbindelse med bygging av fire nye kommunale bygg.

Midlene skal gå til merkostnader for å prosjektere byggene i massivtre. Økt bruk av tre i bygg kan være et positivt klimatiltak, forutsatt at det benyttes i et betydelig volum, hvor det erstatter mer klimabelastende materialer, som betong eller stål.

Klimasats gir prioritet til prosjekter som har en målrettet strategi for å ta i bruk klimavennlige løsninger i bygg innenfor flere tema eller i flere deler av byggeprosessen. Vi viser her til e-post fra kommunen 6. juni 2018, hvor kommunen opplyser om at byggene har følgende miljøambisjoner:

- Kverndalen Bo- og dagsenter har ambisjoner om passivhus og utslippsfri byggeplass
- Moflata Barneskole har ambisjoner om passivhusstandard, men ikke krav om fossilfri

byggeplass

- Skien Barnehage - oppføres etter passivhusstandard. Bygget er planlagt oppført i massivtre. Vi vil stille krav til fossilfri byggeplass. Det vil bli valgt energivennlige løsninger som LED-belysning, oppvarming med fjernvarme.

- Ibsenbiblioteket har ikke kommet langt nok til at det er tatt standpunkt til passivhusstandard eller fossilfri byggeplass

Prosjektet fremstår som helhetlig med klimaambisjoner på flere tema, og ambisiøst ut over dagens regelverk og praksis.

Miljødirektoratet vil støtte merkostnader ved klimavennlig materialbruk og utslippsfrie løsninger, eventuelt kombinert med fossilfrie løsninger, på byggeplassen med inntil totalt 3 000 000 kr, maksimalt 75% av dokumenterte merkostnader for byggene samlet sett.

Det er en forutsetning for støtten at kommunen opprettholder høyt ambisjonsnivå for klimatiltakene i byggene, slik som beskrevet i søknaden. Støtten fra Klimasats skal dekke merkostnader ved å benytte mer klimavennlige materialer enn det som ellers ville blitt benyttet. Klimanytten og merkostnaden ved klimavennlig materialbruk skal beregnes, og vi forutsetter at kommunen prioriterer de mest kostnadseffektive klimatiltakene.

RAPPORTERINGSKRAV OG UTBETALING

Utbetaling skjer senere, på grunnlag av innsendt regnskap og rapport.

Rapportering for Klimasats-midlene skjer i elektronisk søknadssenter. Logg på med samme bruker som leverte søknaden. Det er mulig å legge inn rapport så snart regnskapet er klart, selv om dette er før rapporteringsfristen.

Regnskapet for merkostnader ved klimavennlige valg skal være bekreftet av økonomisjef eller tilsvarende, kommunerevisjon eller ekstern revisor. Når samlet tilsagn er over 1 million kroner skal sluttregnskapet i sluttrapporten være bekreftet av revisor. Dersom egeninnsats oppført i søknaden omfatter kommunal arbeidstid kan tiden regnskapsføres med inntil kr 500 kr/time.

Utbetaling i 2020 og senere er med forbehold om Stortingets bevilgning.

Som del av rapporteringen ber vi om:

- Dokumentasjon av beregnet klimagassreduksjon av tiltaket, i www.klimagassregnskap.no eller andre etablerte metoder eller standarder.
- Dokumentasjon av beregnede merkostnader for klimatiltakene, i forhold til alternative materialvalg i bygget og løsninger på byggeplassen, eller i forhold til referansebygg av tilsvarende standard.

FRIST FOR Å AKSEPTERE TILSAGNET

Frist for å akseptere tilsagnet er 1. oktober 2018. Tilsagnet aksepteres i søknadssenteret. Logg inn med samme bruker som leverte søknaden.

Denne avgjørelsen er ikke et enkeltvedtak og kan dermed ikke påklages, jmfør forvaltningsloven § 2 første ledd bokstav a og b, jmfør fjerde ledd.

OPPFORDRING: ETTERSPOØR UTSLIPPSFRI BYGGEPLASS

Miljødirektoratet mener teknologien er moden for å etterspørre klimavennlige bygge- og anleggsplasser. Miljødirektoratet oppfordrer kommunene til å etterspørre reduksjon av klimagasser fra aktivitetene på byggeplassen, først og fremst alternativer som gir en varig endring på byggeplassen. Det vil si å ta i bruk utslippsfrie maskiner og løsninger på el og hydrogen, eller biogass. Bruk av biodiesel gir ikke varige endringer i maskinparken. Dersom biodiesel skal brukes på en byggeplass bør dette fortrinnsvis være avansert biodrivstoff, laget av avfallsstoffer.

OPPFORDRING: UNNGÅ KLIMASKADELIG HFK

Varmepumpeanlegg og kjøle- og fryseanlegg, inkludert luftkondisjoneringsanlegg, bør planlegges slik at det er minst mulig behov for å bruke de sterke klimagassene i HFK-gruppen (hydrofluorkarbon) som kuldemedium. HFK-gassene vil bli strengere regulert framover, de vil bli dyrere og det vil bli mindre tilgang på gassene. Det finnes en rekke alternativer, som CO₂, ammoniakk eller hydrokarboner. Fjernkjøleanlegg er også et alternativ. Se faktaark med praktisk og teknisk informasjon om alternative kuldemedier: <http://www.miljodirektoratet.no/no/Tjenester-og-verktoy/Veileder/EU-forordningen-om-fluorholdige-klimagasser/Naturlige-kuldemedier-pa-nye-omrader/>

INFORMASJON: GRØNT LÅN FRA KOMMUNALBANKEN

Kommunalbanken tilbyr lån med rabatterte rente til kommuner som vil velge klimavennlige løsninger, såkalt "Grønt lån". Prosjekter som har fått støtte fra Klimasats kvalifiserer automatisk til Grønt lån. Søkere med tilsagn fra Enova eller Klimasats må likevel fylle ut et enkelt søknadsskjema for Grønt lån. Se mer på <http://www.kommunalbanken.no/no/utlån/grønne-lån>

VEILEDNING FRA DIFI FOR MILJØVENNLIGE ANSKAFFELSER AV BYGG

Vi oppfordrer til å bruke Direktoratet for IKT og forvaltning (Difi) sin nye Kriterieveiviser: <https://kriterieveiviseren.difi.no/> Veiviseren inneholder kvalitetssikrede forslag til miljøkrav og kriterier som innkjøperen kan bruke i anskaffelsen av et bygg (totalentreprise/prosjektering). Vil du være pilot for bruk av kriterieveiviseren og få veiledning fra Difi? Ta kontakt med Difi på bae@difi.no

Følgende rapportering er en forutsetning for tilsagnet om tilskudd:

Leveres	Beskrivelse	Frist
Delrapport	Delrapport med bekreftet regnskap	01.08.2019
Sluttrapport	Sluttrapport med revisorbekreftet regnskap	01.08.2020

Beløpet vil utbetales innenfor følgende plan:

Planlagt utbetalt	Beskrivelse	Beløp
201910	Første delutbetaling av tilskudd	1 000 000
202010	Andre delutbetaling av tilskudd	2 000 000

Tilsagnet er gyldig til 01.10.2020. Dersom rapportering som vist over ikke overholdes, bortfaller tilsagnet om tilskudd, og tilsagnsbeløpet vil da omdisponeres til andre formål.

Dersom forutsetningene for gjennomføring av tiltaket endres vesentlig eller bortfaller (teknisk/faglig, økonomisk eller framdriftsmessig), skal Miljødirektoratet underrettes umiddelbart.

Det gjøres oppmerksom på at Miljødirektoratet og/eller Riksrevisjonen med hjemmel i bevilgningsreglementet kan iverksette kontroll av om tilskuddet er benyttet i samsvar med forutsetningene.

Vi gjør videre oppmerksom på at Miljødirektoratet helt eller delvis kan kreve et eventuelt utbetalt tilskudd tilbakebetalt dersom midlene ikke brukes i henhold til forutsetningene eller at forutsetningene for tilsagnet bortfaller.

Regnskapsbilag knyttet til gjennomføringen av tiltaket skal oppbevares i minst 10 år, eller i henhold til regnskapsloven, dersom din virksomhet er underlagt denne.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent.

Herdis Laupsa
seksjonsleder

Marit Hepsø
seniorrådgiver

Tenk miljø - velg digital postkasse fra e-Boks eller Digipost på www.norge.no.

Kopi:
Fylkesmannen i Telemark

. . .